

Sygn. akt V U 1623/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy W. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek odwołania W. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 19 września 2012 roku

Nr (...)

Oddala odwołanie.

sygn. akt V U 1623/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania W. T. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach, z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy nie uwzględnił do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Zakładach (...) od 22 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. ponieważ podanie w świadectwie pracy stanowisk w formie łącznej oraz pełnienie dodatkowych funkcji konserwatora wyklucza spełnienie wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu, przewidzianym dla danego stanowiska.

Wnioskodawca W. T. złożył odwołanie od tej decyzji. Wskazał,

że w zakwestionowanym przez ZUS okresie wykonywał pracę konserwatora ale była to praca dodatkowa, którą wykonywał w dni wolne od pracy – w soboty i niedziele i miało to miejsce raz na kwartał. Głównym jego zajęciem były obowiązki spawacza, bowiem funkcję palacza wykonywał w zastępstwie, w okresach urlopowych i chorobowych. Wskazał, że takie łączenie funkcji wynikało z potrzeb zakładu pracy, który przechodził wówczas reorganizację.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Powołał się na argumentację taką, jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, że zarówno z dokumentów jak i wyjaśnień wnioskodawcy wynika, że w zakwestionowanym okresie wykonywał on obowiązki palacza, spawacza oraz konserwatora.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

W. T. urodził się (...)Na dzień 1.01.1999 r. posiada udokumentowany i udowodniony przed organem rentowym ogólny staż pracy wynoszący 28 lat i 5 dni, w tym staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 9 lat 9 miesięcy i 19 dni. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Dnia 21 sierpnia 2012 r. złożył wniosek o emeryturę, po rozpoznaniu którego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych 19 września 2012 r. wydał decyzję, obecnie zaskarżoną, którą odmówił mu prawa do emerytury w wieku obniżonym, ponieważ nie został udowodniony co najmniej piętnastoletni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przewidziane jest w art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zwanej dalej ustawą emerytalną. Ustawa ta, w przepisach przejściowych, zawiera szczególną regulację dotyczącą niektórych ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Przepis art. 184 ustawy emerytalnej przewiduje prawo do wcześniejszej emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Ponadto emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom spełniającym powyższe warunki przysługuje prawo do emerytury, ustala się zgodnie z art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej na podstawie przepisów dotychczasowych tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) zwanego dalej rozporządzeniem. Zgodnie z §4 rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy

w szczególnych warunkach. Stosownie do treści §2 ust. 1 i 2 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy - §2 ust. 2.

W rozpoznawanej sprawie nie budzi wątpliwości osiągnięcie przez wnioskodawcę zarówno określonego wieku emerytalnego jak i ogólnego stażu zatrudnienia; nie przystąpił on do otwartego funduszu emerytalnego.

Organ rentowy nie kwestionował, że W. T. posiada 9 lat 9 miesięcy i 19 dni okresów pracy w warunkach szczególnych.

Sporne pozostawało czy wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w Zakładach (...) w W. w okresie zakwestionowanym w decyzji tj. od 22 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. Organ rentowy wskazał, że podanie w świadectwie pracy stanowisk w formie łącznej oraz pełnienie dodatkowych funkcji konserwatora wyklucza spełnienie wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu, przewidzianym dla danego stanowiska pracy.

Syndyk Masy Upadłości Zakładów (...) w W. wystawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, zaświadczać, że W. T. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w W. od 12 października 1989 r. do 31 stycznia 2001 r.

i w tym w okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych typu przemysłowego, prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym na stanowiskach:

- palacza w okresie od 12 października 1989 do 21 listopada 1991 r.

- palacza – spawacza w okresie od 22 listopada 1991 r. do 31 stycznia 2001 r. wymienionym w dziale XIV poz. 1 pkt 4 (palacz) i poz. 1, 12 pkt 4 i 1 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (k. 6 akt ZUS).

Powyższe okoliczności wskazane w świadectwie pracy nie pokrywają się z dokumentacją zawartą w aktach osobowych wnioskodawcy, z których wynika, że od 12 października 1989 r. do 31 stycznia 2001 r. był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w W. i powierzono mu stanowiska:

1. pomocnika palacza od 12 października 1989 r. (k. 2 akt osobowych)

2. monter aparatów i układów hydraulicznych i spawacza od 1 listopada 1991 r. (k. 3 akt osobowych)

3. palacza kotłów gazowych, konserwatora – spawacza od 1 czerwca 1998 r. (k. 16 akt osobowych).

Taki rodzaj zajmowanych stanowisk widnieje również w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy (k. 12 i 14 akt kapitału początkowego) jak i w świadectwie pracy (k. 6 akt osobowych). Z kolei w karcie rejestracyjnej wnioskodawca w rubryce 26 wskazał, że ostatnio zajmował stanowisko palacza kotłów wysokoprężnych a w rubryce 28 wskazał, że w okresie

od 12 października 1989 r. do 31 stycznia 2001 r. zajmował stanowisko palacza (k. 1 akt ZUS o świadczenie przedemerytalne).

Ponadto, na co wskazał organ rentowy, sam wnioskodawca w piśmie z dnia 31 sierpnia 2012 r. wyjaśnił, że pełnił obowiązki palacza i spawacza a po restrukturyzacji doszły mu obowiązki konserwatora urządzeń pomocniczych takich jak pompy wodne, wymienniki ciepła i stacja uzdatniania wody, ponieważ urządzenia te współpracowały z kotłami wysokoprężnymi (k. 10 akt ZUS).

Akta osobowe W. T. nie zawierają żadnego zakresu czynności.

Jak wyjaśnił wnioskodawca, praca którą wykonywał jako konserwator, palacz i spawacz była tak naprawdę pracą spawacza. Zakład pracy przechodził reorganizację i z 30 osób na wydziale kotłowni zostało 6-7 osób tzw. wielozawodowych. Dopiero po nabyciu uprawnień do obsługi kotłów gazowych, co nastąpiło 18 kwietnia 1998 r. (zaświadczenie kwalifikacyjne – k. 12 akt osobowych), w ramach zastępstwa, od jesieni 1999 r. wykonywał prace w kotłowni. Wcześniej pracował wyłącznie jako spawacz (wyjaśnienia wnioskodawcy k. 10). Przesłuchany w charakterze strony wnioskodawca podtrzymał swoje wyjaśnienia (k. 19). Zeznał, że w 1991 r. przeszedł do pracy na stanowisku spawacza. Pracował w parze razem z hydraulikiem Z. S. (obecnie nieżyjącym). Pomagali nawzajem w swoich czynnościach, bowiem spawacz nie może pracować w pojedynkę. Często była to praca na wysokości 3 m albo wyżej, przy czym samo spawanie zajmowało mniej czasu niż przygotowanie do spawania. Wykonywał on również prace związane z konserwacją pomp, hydroforów ale miało to miejsce wyłącznie w dniach wolnych od pracy, co było związane z cyklem produkcyjnym zakładu. W ciągu tygodnia, w okresie od 1991 r. do 2001 r. wykonywał wyłącznie prace spawalnicze i zajmowały one 90 % jego czasu pracy. W tym czasie, przed uzyskaniem kwalifikacji do obsługi kotłów wysokoprężnych gazowych nie pracował jako palacz. Prace konserwatorskie z kolei polegały na naprawie wymienników ciepła, co również wiązało się z wymianą uszkodzonej części po jej ucięciu spawaniem.

Dodatkowo zeznał, że 2-3 godziny spawania poprzedzało kilkugodzinne przygotowanie materiałów. Spawanie odbywało się za pomocą palnika i elektrody. Każdego dnia rano otrzymywał od mistrza dyspozycje co do zakresu robót. Jak nie było awarii to demontował stare urządzenia przy użyciu palnika bądź elektrycznie (k. 121).

Świadek A. K., który od 1987 r. był mistrzem na wydziale energetycznym zeznał, że był przełożonym wnioskodawcy i miał nadzór nad jego pracą bez względu na to, czy pracowali na tej samej zmianie. Nadzór ten polegał na zleceniu wykonania odpowiednich prac. Wnioskodawca wykonywał różne prace i nie były to tylko prace spawalnicze bowiem aż na tyle nie było zakresu takich prac. Bywały dni, że wnioskodawca przez 8 godzin wykonywał prace spawalnicze ale bywały też dni, że prace te zajmowały 2- 3 godziny i wówczas zajmował się obsługą urządzeń na terenie kotłowni. Jeżeli była taka potrzeba zajmował się również obsługą zmiękczalni wody. Zanim wnioskodawca zajął się obsługą kotła wysokoprężnego, do czego miał uprawnienia, pracował jako hydraulik- spawacz. Świadek zeznał, że wnioskodawca miał uprawnienia spawacza, natomiast później nabywał kolejne uprawnienia i w związku z tym wykonywał te czynności, do których nabywał uprawnienia. Zakład pracy stawiał na wielozawodowość pracowników a w szczególności dotyczyło to wydziału, w którym pracował świadek i wnioskodawca. Wobec powyższego wykonywali prace na terenie całego zakładu pracy i były to różne prace (k. 18 odw.- 19).

Świadek W. S. zeznał, że pracował w Zakładach (...) w W. na farbiarni w latach 1992- 2001. Wnioskodawca na początku był hydraulikiem a później, po powstaniu nowej kotłowni palaczem. Wykonując czynności hydraulika wykonywał również prace spawalnicze. Wymieniał krany, zawory, wiązki, sieć wodociągową – „jak to hydraulik”. Niektóre z prac hydraulicznych wymagały spawania (k. 120).

Świadek G. W. zeznał, że w Zakładach (...) w W. pracował od 1976 r. jako hydraulik, następnie jako palacz- hydraulik. Wnioskodawca przyszedł do pracy w kotłowni a później pracował jako hydraulik, hydrauliki jednak nie robił, zajmował się raczej spawaniem. Nie zajmował się wymianą kranów, wiązek, rur, zaworów, zajmowali się tym hydraulicy. Pracował w parze razem z hydraulikiem, Z. S.. Świadek czasami pomagał przenosić i trzymać rury w czasie gdy wnioskodawca spawał. W ocenie świadka wnioskodawca był spawaczem (k. 120- 120 odw.).

Biegły z zakresu bhp w opinii stwierdził, że pracownik wraz z uprawnieniami spawacza otrzymywał książkę spawacza, w której odnotowywano posiadane przeszkolenie spawalnicze i dokumentowano przebieg pracy spawalniczej. W książce spawacza wnioskodawcy, w części dotyczącej przebiegu pracy spawalniczej brak jest wpisów odnośnie przebiegu pracy, odbytych egzaminów kontrolnych, kwalifikacyjnych czy też uwag lekarza. Jednocześnie biegły stwierdził, że wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac spawalniczych. Klasyfikując bowiem czynności wykonywane przez wnioskodawcę na podstawie wyjaśnień i zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadka A. K., biegły wyjaśnił, że oprócz prac spawalniczych wnioskodawca wykonywał prace montera aparatów i układów hydraulicznych, palacza kotłów gazowych, konserwatora, które to prace nie posiadają cech pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku

w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Również stanowiska pracy zajmowane przez wnioskodawcę nie były wymienione w resortowym wykazie stanowisk pracy w warunkach szczególnych przemysłu lekkiego. W ocenie biegłego wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac spawalniczych. Jednocześnie biegły stwierdził, że wnioskodawca nie posiadał uprawnień do obsługi kotłów parowych i wodnych typu przemysłowego bowiem żadne z czterech świadectw kwalifikacyjnych wnioskodawcy nie dotyczy uprawnień do obsługi tego typu kotłów. Do pracy przy obsłudze tych kotłów dopuszczani byli tylko pracownicy z odpowiednimi kwalifikacjami. Podlegały one rejestracji i przepisom dozoru technicznego. Zatem wpis w tym zakresie w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie odpowiada rzeczywistości. Wnioskodawca z dniem 23 marca 1995 r. nabył uprawnienia do konserwacji i naprawy urządzeń tego typu ale nie do ich obsługi (k. 22-42).

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie jest wystarczający do przyjęcia, że w spornym okresie wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Materiał ten wskazuje, że punktem odniesienia co do ustalenia zakresu i rodzaju prac wykonywanych w spornym okresie przez wnioskodawcę, są zeznania świadka A. K., który będąc przełożonym bezpośrednio zlecającym zakres prac do wykonania stwierdził, że w miarę nabywanych kwalifikacji wnioskodawca wykonywał kolejne czynności, te, do których nabywał kwalifikacje. Wynikało to z tego, że zakład pracy stawiał na wielozawodowość pracowników. Znamienne jest również postrzeżenie wykonywanych w spornym okresie prac przez samego wnioskodawcę. Jak wskazano wyżej, w karcie rejestracyjnej w rubryce 26 wnioskodawca wskazał, że ostatnio zajmował stanowisko palacza kotłów wysokopiętnych a w rubryce 28 wskazał, że w okresie od 12 października 1989 r.

do 31 stycznia 2001 r. zajmował stanowisko palacza (k. 1 akt ZUS (...)) o świadczenie przedemerytalne). Ponadto w piśmie z dnia 31 sierpnia 2012 r. wyjaśnił, że pełnił obowiązki palacza i spawacza a po restrukturyzacji doszły mu obowiązki konserwatora urządzeń pomocniczych takich jak pompy wodne, wymienniki ciepła i stacja uzdatniania wody, ponieważ urządzenia te współpracowały z kotłami wysokopiętnymi (k. 10 akt ZUS).

W tym kontekście należy też ocenić zeznania pozostałych dwóch świadków, którzy nie współpracując na co dzień z wnioskodawcą zeznali, że był on hydraulikiem. Jednocześnie G. W. zeznał, że mimo, iż wnioskodawca był hydraulikiem to zajmował się raczej spawaniem. Nie zajmował się wymianą kranów, wiązek, rur, zaworów. W. S. zeznał, że wnioskodawca wykonując czynności hydraulika wykonywał również prace spawalnicze. I według niego wymieniał krany, zawory, wiązki, sieć wodociągową – „jak to hydraulik”. Niektóre z prac hydraulicznych wymagały spawania. Wzajemna sprzeczność tych zeznań, tj. co do rodzaju i zakresu prac wykonywanych przez wnioskodawcę, potwierdza wiodące ustalenie Sądu, a mianowicie to, że wnioskodawca wykonywał różne prace i nie były to tylko prace spawalnicze bowiem aż na tyle nie było zakresu takich prac (zeznania świadka A. K.). W opinii biegłego, oprócz prac spawacza, były to prace przypisane do stanowiska montera aparatów

i układów hydraulicznych, palacza kotłów gazowych i konserwatora. W szczególności prace konserwatora wnioskodawca wykonywał wraz z nabywaniem kolejnych uprawnień. Zatem uznać należy, że wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku spawacza, czynności związanych tylko z tym stanowiskiem.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o ponowne przesłuchanie świadka A. K. bowiem w sposób wyczerpujący złożył on wcześniej zeznania odnośnie prac zleczonych do wykonania wnioskodawcy. Natomiast z uwagi na zastrzeżenia do opinii biegłego złożone przez pełnomocnika wnioskodawcy, Sąd ponowił dowód z przesłuchania wnioskodawcy w charakterze strony. W związku z ich treścią, niezmienną zarówno co do wyjaśnień jak i poprzednich zeznań, Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego bądź z opinii innego biegłego. Biegły wskazał bowiem w swojej opinii, mając na uwadze akta osobowe, wyjaśnienia i zeznania wnioskodawcy jak i zeznania świadka A. K., że wnioskodawca wykonywał również inne czynności niż te, które są związane ze stanowiskiem spawacza. Zeznania kolejnych świadków nie były z kolei na tyle jednoznaczne aby na ich podstawie określać rodzaj jeszcze innych prac wykonywanych przez wnioskodawcę i ich wymiar czasowy, niż te, które ocenił biegły sądowy. Zeznania te wskazywały zresztą na wykonywanie prac, które nie są uważane za prace wykonywane w warunkach szczególnych.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W ocenie Sądu wnioskodawca nie udowodnił aby w spornym okresie wykonywał pracę spawacza, która jest wymieniona w wykazie A dziale XIV pkt 12 rozporządzenia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – obowiązującym na danym stanowisku.

Mając powyższe na względzie Sąd uznał, że wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc odwołanie oddalił.